

Ifylles av examinator:

Namn: _____

Uppgift 1: _____ poäng

Personbeteckning: _____

MODELLSVAR

INTRÄDESPROV 08.06.2010

UPPGIFT 1 (max 10 poäng)

Ett företag har följande bokslutsposter i tusen euro:

	31.5.2009	31.5.2010
Tillgångar	1400	1500
Skulder	800	900
Eget kapital exklusive räkenskapsperiodens resultat		400
Eget kapital inklusive räkenskapsperiodens resultat	600	

a) Beräkna företagets resultat för räkenskapsperioden 1.6.2009-31.5.2010 m.h.a. den givna informationen:

	Balansräkning			Poäng
	31.5.2009			
Tillgångar	1400	600	Eget kapital inklusive räkenskapsperiodens resultat	
		800	Skulder	
Totalt	<u>1400</u>	<u>1400</u>		

	Balansräkning			
	31.5.2010			
Tillgångar	1500	600	Eget kapital vid räkenskapsperiodens början	
		-200	Ägaruttag/-insättningar netto under perioden	
		400	Eget kapital vid periodens slut exklusive periodens resultat	
		200	Räkenskapsperiodens resultat (vinst/förlust)	3
		900	Skulder	
Totalt	<u>1500</u>	<u>1500</u>		

b) Beräkna företagets resultat under antagande att ägarna tagit ut under den ifrågavarande räkenskapsperioden. 50 teuro

	Balansräkning			
	31.5.2010			
Tillgångar	1500	600	Eget kapital vid räkenskapsperiodens början	
		-50	Ägaruttag under perioden	
		550	Eget kapital vid periodens slut exklusive periodens resultat	
		50	Räkenskapsperiodens resultat (vinst/förlust)	3
		900	Skulder	
Totalt	<u>1500</u>	<u>1500</u>		

c) Beräkna företagets resultat under antagande att ägarna tagit ut per månad under den ifrågavarande räkenskapsperioden och vid ett tillfälle för att hjälpa upp företagets dåliga likviditet satt in 140 teuro. 10 teuro.

	Balansräkning			
	31.5.2010			
Tillgångar	1500	600	Eget kapital vid räkenskapsperiodens början	
		-120	Ägaruttag under perioden	
		140	Ägarinsättningar under perioden	
		620	Eget kapital vid periodens slut exklusive periodens resultat	
		-20	Räkenskapsperiodens resultat (vinst/förlust)	4
		900	Skulder	
Totalt	<u>1500</u>	<u>1500</u>		<u>10</u>

Ifylls av examinator:

Namn: _____

Uppgift 2: _____ poäng

Personbeteckning: _____ - _____

SVENSKA HANDELSHÖGSKOLAN

INTRÄDESPROV 8.6.2010

UPPGIFT 2 (max 10 poäng)

MODELLSVAR

Besvara alla delfrågor genom att kryssa för det korrekta alternativet utgående från boken Företagsekonomi 100 . Rätt svar ger +1 poäng, fel svar ger -0,5 poäng, inget svar ger noll poäng.

1. Företagsstrategi är konsten att (s. 78 & 81)
 - utnyttja företagets samlade resurser för att nå uppsatta mål
 - optimera företagets skatteplanering för att maximera vinsten
 - analysera bokslut för att estimeras aktiens framtida värde
2. Enligt professor Michael Porter vid Harvard Business School har alla branscher en genomsnittlig lönsamhetsnivå. Ett företag som har en lönsamhet som motsvarar hela branschens har (s. 82)
 - konkurrensfördelar eftersom företaget inte klarar sig sämre än branschen i genomsnitt
 - konkurrensnackdelar eftersom företaget inte klarar sig bättre än branschen i snitt
 - varken a) eller b) eftersom företaget har en för branschen genomsnittlig lönsamhetsnivå
3. I ett modernt storbolag kallas företagets övergripande strategi för (s. 79)
 - koncernstrategi
 - divisionsstrategi
 - funktionsstrategi
4. Produktlivscykelns olika stadier kännetecknas av (s.125)
 - olika faser som beskriver hur produkten tillverkas
 - olika faser som beskriver produktens utveckling på marknaden
 - olika faser som beskriver hur produktens varumärke utvecklas

VÄND->

5. En divisionsorganisation kännetecknas av att: (s. 161)
- varje underordnad har mer än en chef
 - verksamheten är indelad i resultatenheter
 - en chef kan ansvara för funktioner inom flera enheter
6. Organisationskultur innefattar i första hand (s. 175)
- dominerande idéer, värderingar, informella kommunikationskanaler
 - regler, normer och formella kommunikationskanaler
 - målsättningar, strategi och formell organisation
7. En situationsanpassad ledare (s. 184)
- bemöter alla medarbetare på samma sätt
 - bemöter medarbetarna enligt vad de tycker om
 - bemöter medarbetarnas enligt deras kompetensnivå
8. I den så kallade Bostonmatrisen kallas, enligt Skärvad och Olsson, produkter med hög marknadsandel men låg tillväxtkraft för (s.90)
- Mjölkossor
 - Vildkattor
 - Stjärnor
9. Prisdifferentiering innebär att företaget (s.131)
- prissätter olika på samma, eller i stort sett samma vara för olika kundgrupper x
 - erbjuder produkten till samma pris för olika kundgrupper
 - prissätter produkten högre som en följd av att produkten är unik
10. Den klassiska arbetsorganisationen kallas ofta "Taylorism" efter Fredrik W Taylors teorier från början av 1900-talet. Vad betyder Taylorism? (s.181)
- Att arbetsuppgifterna är specialiserade och lönen är individuell enligt resultat
 - Att arbetsuppgifterna är flexibla och lönen är individuell enligt resultat
 - Att arbetsuppgifterna är specialiserade och lönen är fastställd i förväg

Ifylls av examinator:

Namn: _____

Uppgift 3: _____ poäng

Personbeteckning: _____ - _____

SVENSKA HANDELSHÖGSKOLAN

INTRÄDESPROV 8.6.2010

UPPGIFT 3 (max 10 poäng)

MODELLSVAR

Kryssa för det korrekta alternativet. Kryss i rätt ruta ger 1 poäng medan obesvarad fråga eller kryss i fel ruta ger 0 poäng. Notera: ifall t.ex. a och b är rätt, betraktas kryss för endast *a* eller kryss för endast *b* som fel svar, medan kryss för alternativet *a och b* betraktas som rätt svar.

1) Märken har uppmärksammats som strategiska resurser i företag för att

- a. Företagens ledningar har övertygats om märkens betydelse
- b. Det har förts fram att märken har ett finansiellt värde som ökar företagets värde
- c. Konsumenterna lägger allt större vikt vid märken i sitt konsumtionsbeteende

Rätt svar fråga 1 (sätt kryssa i endast en ruta): (s.8-10)

- a.
- b.
- c.
- a och b
- a, b och c

2) Konsumtion av märken sägs vara symbolisk för att

- a. Märken har symboler som gör att alla känner igen dem
- b. Genom sina märkesval kan konsumenter signalera att de tillhör en viss grupp
- c. Eftersom man inte kan konsumera märken kallas konsumtionen av dem symbolisk

Rätt svar fråga 2 (sätt kryssa i endast en ruta): (s.23 framåt)

- a.
- b.
- c.
- a och b
- a, b och c

Svar a är fel för märken har logotyper, inte symboler, men även om man skulle kalla dem symboler så gör det inte konsumtionen symbolisk

3) Märken kopplas ofta samman med originella reklamer. Både märkesföretag och intresseorganisationer tar aktivt del i kommunikationen av märken. Boken ger exempel på en så kallad 'spooft-ad'. En spooft-ad är:

- a. Skrämselskapande reklam
- b. Reklam som förvränger den ursprungliga reklamen för att skapa uppmärksamhet
- c. Reklam mot användningen av sweatshops.

Rätt svar fråga 3 (sätt kryssa i endast en ruta): (s.38-39)

- a.
- b.
- c.
- a och b
- a, b och c

4) Man kan säga att brandingparadigmet har förändrats under de senaste decennierna enligt följande:

- a. Förr bestämde företagen hur deras märken skulle tolkas medan det idag är konsumenterna som gör egna tolkningar och skapar egen mening för märkena.
- b. Stora nationella eller globala märken har idag en större auktoritet och genomslagskraft på folks liv än vad som var fallet under tiden före och efter andra världskriget
- c. Idag är det mycket viktigare än tidigare för konsumenter att veta att företaget får en ekonomisk nytta av märket.

Rätt svar fråga 4 (sätt kryssa i endast en ruta): (en sammanfattning av

Holts syn s. 42ff)

- a.
- b.
- c.
- a och b
- a, b och c

VÄND->

5) Märkeskunnighet kan bestå av flera nivåer. Boken nämner tre nivåer som kallas att läsa märken, skriva märken samt anpassningen av båda dessa nivåer på t.ex. subkulturer. Vad innebär den andra nivån av märkeskunskap (skriva) för ett specifikt märke?

- a) Konsumenten känner igen märket och kan ha använt det
- b) Om konsumenten blir ombedd att skriva en lista på märken som han känner till så kommer märket att ingå i listan
- c) Konsumenten känner till vilka som uppskattar märket och hur märket skall användas på rätt sätt.

Rätt svar fråga 5 (sätt kryssa i endast en ruta): (s.53)

- a.
- b.
- c.
- a och b
- a, b och c

6) Märken sägs skapa mening för sina användare, konsumenterna. Hur skapas meningen?

- a. Företagen skapar ensam meningen t.ex. genom reklam och genom att sponsra kända modeller för att ge märket synlighet och visa hur en typisk användare ser ut
- b. Mening kan bara skapas hos konsumenterna själva genom den betydelse som märket får hos den individuella konsumenten
- c. Mening skapas i interaktion mellan olika element där individen och företaget kan ingå.

Rätt svar fråga 6 (sätt kryssa i endast en ruta): (sid57ff)

- a.
- b.
- c.
- a och b
- a, b och c

VÄND->

7) En märkesgemenskap beskriver:

- a. hur man i detaljhandeln placerar varor av samma märke nära varandra
- b. ett fenomen där man skapar nya men sammanlänkade produkter under samma märke, t.ex. en tandkrämstillverkare som också tillverkar tandborstar
- c. en form av social media (t.ex. Facebook) där ett företag eller en grupp människor skapar en gemenskap för att diskutera ett specifikt märke.

Rätt svar fråga 7 (sätt kryssa i endast en ruta): (kapitel 6)

- a.
- b.
- c.
- a och b
- a, b och c

8) Märkeslojalitet innebär att en kund genom attityd och beteende är troget ett märke. Vad innebär oppositionell märkeslojalitet?

- a. Konsumenten beskriver sin lojalitet till ett märke genom att nedvärdera andra märken
- b. Konsumenten opponerar sig mot globala märken och är lojal till lokalt producerade
- c. Konsumenten bojkottar ett märke som hon tidigare varit lojal till.

Rätt svar fråga 8 (sätt kryssa i endast en ruta):

- a.
- b.
- c.
- a och b
- a, b och c

VÄND->

9) En reaktion på globaliseringen av märken är *kreolisering*, vilket innebär att:

- a. Man avstår från konsumtionssamhället och försöker minimera sina inköp
- b. Man köper främst rättvis märkta produkter från underutvecklade länder
- c. Globala och lokala konsumtionsmönster blandas

Rätt svar fråga 9 (sätt kryssa i endast en ruta): (s.106ff)

- a.
- b.
- c.
- a och b
- a, b och c

10) Konsumenter kan visa sin åsikt om märken på olika sätt.

Ett sätt som nämns i boken är *culture jamming*, vilket innebär att:

- d. Konsumenter skapar sånger om populära märken. Vissa sånger har nått musiktoppen.
- e. Konsumenter spelar in videoklipp om hur man kan använda märken på ett roligt sätt. Videoklippen kan ses på t.ex. YouTube.
- f. Konsumenter uttrycker sitt missnöje över ett märke genom att t.ex. ändra dess logotyp och lägga ut det på webben.

Rätt svar fråga 10 (sätt kryssa i endast en ruta): (s.105)

- a.
- b.
- c.
- a och b
- a, b och c

Ifylls av examinator:

Namn: _____

Uppgift 4: _____ poäng

Personbeteckning: _____ - _____

SVENSKA HANDELSHÖGSKOLAN

INTRÄDESPROV 8.6.2010

UPPGIFT 4 (max 10 poäng)

MODELLSVAR

Bifogat finns artikeln "Byteshandel odlar sämjan." Läs artikeln och svara på frågorna nedan. Svaren skrivs på uppgiftspappret.

1. Vilka tre huvudsakliga funktioner har pengar enligt Klas Eklund (Vår Ekonomi)? Förklara kort. (3p)
 - a. Betalningsmedel – Eftersom det är krångligt och medför höga transportkostnader att direkt byta varor mot andra varor utvecklades betalningsmedel, något som även artikeln är ett bevis på. (s.235, kap. 11, 11.e uppl.)
 - b. Värdevärdare – underlättar transaktionerna då det finns en gemensam uppfattning om vad produkter är värda. (s.235, kap. 11, 11.e uppl.)
 - c. Värdebevarare. Eftersom man inte nödvändigtvis genast vill använda sina införtjänade pengar är det önskvärt att de behåller sitt värde. Ju bättre pengarna håller sitt värde, desto enklare och säkrare är det att våga spara intäkterna för senare användning. (s.235, kap. 11, 11.e uppl.)

2. Beskriv kortfattat två problem som föreligger i att centralt fastslå prissättningen på tjänster till 20 kreutzer per timme. (2p)
 - a. Det kan leda till utbudsöverskott (s. 64, kap 3, 11.e uppl.) för vissa tjänster, medan andra kan komma att lida av efterfrågeöverskott (s. 65, kap 3, 11.e uppl.), beroende på om priset är för högt eller för lågt för tjänsten i fråga. Färre tjänster utförs än vad som vore fallet utan prisregleringen, antingen på grund av att priset är för högt (utbudsöverskott), eller för lågt (efterfrågeöverskott). (1p, sammanlagt max 2p) och/eller
 - b. Vid efterfrågeöverskott uppstår ett behov av ransonering (s. 71, kap 3, 11.e uppl.), som i sig kan vara kostsam (s. 73, kap 3, 11.e uppl.) (1p, sammanlagt max 2p) och/eller
 - c. Regleringen kan ge upphov till en svart marknad där tjänster utbyts mot andra priser än de överenskomna. (ss. 70-73, kap. 3, 11.e uppl.). (1p) och/eller
 - d. Den centraliserade prissättningen beaktar inte att olika personer har olika alternativkostnad för att utföra sina tjänster (Zlatan och

grannpojken exemplet, s. 42, kap. 2, 11.e uppl.) (1p, sammanlagt max 2p) och/eller

Utbudsöverskottet kan tolkas som att det uppstår arbetslöshet (eller undersysselsättning) i bytesringen, om priset, dvs. lönerna upplevs för högt för att vissa medlemmars tjänster skulle efterfrågas (klassisk arbetslöshet, s110, kap 5, 11.e uppl.). Vissa medlemmar skulle kanske vara beredda att bjuda ut tjänster till ett lägre pris, men kan inte pga. regleringen. Samtidigt kan det hända att vissa skulle vara villiga att bjuda ut mera arbete ifall de fick mera betalt. (1p, sammanlagt max 2p)

3. Hur avviker prissättningen på tjänster i bytesringen från en normal marknadsekonomi med perfekt konkurrens? (1p)
 - a. I en oreglerad marknadsekonomi med fri konkurrens är det marknaden som avgör priset på basis av utbud och efterfrågan (ss. 64-66, kap. 3, 11.e uppl.), inte någon central myndighet (1p).
4. I texten omnämns som ett motiv till medlemskap i bytesringen en önskan om att "konsumera varor och tjänster så lokalt som möjligt." Granska ur ett nationalekonomiskt perspektiv det önskvärda i att en dylik restriktion infördes på hela samhället. (3p)
 - a. Teorin om relativa fördelar (1p för omnämnande av begreppet relativ fördel) säger att alla enheter (individer, företag, länder...) skall specialisera sig på det de är bäst på (har lägsta möjliga alternativkostnad) för att uppnå största möjliga produktion. (1p till för förklaringen). Att köpa något endast för att det är producerat så lokalt som möjligt gör att produkter inte nödvändigtvis produceras så effektivt som möjligt (där alternativkostnaden är som lägst) (1p för argumentet). (ss. 41-42, kap. 2, 11.e uppl.)
5. I artikeln nämns att intresset för bytesringar i Sverige varit rätt lamt på grund av skatteregler och oro för effekten på sociala bidrag. Varför kan enskilda individers intresse att bjuda ut tjänster minska på grund av högre skatter? Vad kallas denna effekt? (1p)
 - a. Substitutionseffekten gör här att fritid är relativt attraktivare än att arbeta i bytesringar då de högre skatterna tar en större del av inkomsten. Detta i jämförelse med en situation med lägre skatter. (s. 104, kap. 5, 11.e upplagan)

Byteshandel odlar sämjan

Svenska Dagbladet 16 december 2009

BYTT, BYTT. Klipp grannens lugg och få en uppdaterad hemsida tillbaka. De senaste åren har lokala nätverk för att byta tjänster växt som svampar ur den tyska jorden. De är ekonomiska, ekologiska – och bra för grannsämjan. I Sverige är emellertid intresset ganska svagt, bland annat på grund av våra skatteregler.

Bytesringen i Kreuzberg var den första i Berlin för 15 år sedan. Med sina 300 medlemmar är det den största av stadens 20 bytesringar. Idén med bytesringar, eller Lets (Local Exchange Trading Systems), är enkel: man byter varor och tjänster med varandra utan att använda pengar. Det kan handla om att ge gitarrlektioner, mata katter vars ägare är på semester eller installera en ny hårddisk. Den som utför tjänsten tjänar en överenskommen summa i en påhittad valuta. Krediten kan inte omvandlas till kontanter och tas ur systemet, utan bara användas för att konsumera andra tjänster.

I Kreuzberg heter hitta-på-valutan kreuzer. En timme kostar alltid tjugo kreuzer, vad än tjänsten består av.

– Idén är att en timme av min tid är värd en timme av din. Om jag lagar någons cykel på en halvtimme så får jag tio kreuzer för det. Någon stryker mina skjortor under en timme för tjugo kreuzer. Då ligger jag tio minus på kontot, förklarar Thomas Rausch som varit medlem i tio år.

Varje transaktion noteras på papperscheckar och lämnas in till sekretariatet, som har koll på allas konton. Det ligger i en vacker gammal byggnad som även inhyser dagis och dansskola.

En gång i månaden är det inomhusmarknad. Den som har äppelträd i trädgården tar med sig överskottet. Andra bjuder ut gamla böcker, tingeltangel och kläder. Inga priser är utsatta. Man förhandlar i kreuzer och överlämnar en check.

Alla medlemmar har sina skäl att vara med i bytesringen. För vissa handlar det om en hållbar livsstil, att inte låta något gå till spillo och att konsumera varor och tjänster så lokalt som möjligt.

– Det finns en respekt för återanvändning. Alla kanske inte tänker i miljötermer, men de lever ändå så, säger Thomas som har på sig ett par jeans som lappats av en annan medlem.

Det kostar sju kreuzer i månaden att vara medlem, och tolv euro om året – pengar som går till att trycka upp medlemstidningen och köpa kaffe, sådant som involverar den vanliga ekonomin. Varje månad uppdateras registret över erbjudna tjänster och återkommande erbjudanden listas i den årliga medlemstidningen.

I mångt och mycket fyller bytesringen gapet mellan marknadstjänster och väntjänster. Det rör behov som är för små eller specifika för att täckas av marknaden. Många av medlemmarna är inflyttade berlinare och saknar ett privat socialt skydds nät. För Thomas är det bytesringens viktigaste funktion.

VÄND->

– Det borde inte behövas en organisation för att hjälpa varandra. Men i stora städer sker det inte naturligt.

Monika är 48 år och arbetar som förskollärare. Ibland putsar hon fönster och de kreuzer hon tjänar använder hon till transporter, då hon inte har egen bil. Hon får också hjälp med enkla hantverk.

– Jag gillar idén med att alla jobb är värda lika mycket. Det är en möjlighet för fattiga att tjäna mer. Allt som behövs är ens egen arbetskraft och alla kan göra något, säger Monika.

De flesta medlemmarna är 35-70 år och ungefär hälften är arbetslösa. Eftersom det är lättare att tjäna kreuzer än euro kan medlemmarna konsumera tjänster som de inte skulle haft råd med i den verkliga ekonomin.

Catherine Dervin, 50 år, är arbetslös och i bytesringen testar hon de färdigheter som hon inte kan eller vågar satsa på professionellt. Hon är irländska och blir ofta ombedd att hjälpa till med engelska översättningar.

– Jag har kul, jag tjänar kreuzer och bygger upp styrkan och självförtroendet, säger hon.

System som liknar bytesringar fanns under depressionen på 30-talet. Efter finanskrisen har nya medlemmar strömmat till i Storbritannien, medan man i Kreuzberg inte märkt någon skillnad.

Hugo Godschalk är doktor i ekonomi och chef för PaySys, en konsultfirma för betalkortsystem. Han tror att bytesringar har fått fäste i Tyskland eftersom det sedan länge finns en tradition av alternativa valutor. I 30 tyska städer finns lokala valutor vid sidan av den nationella och i Schweiz finns ända sedan 30-talet den lokala valutan ”wir”, som används av 60 000 små- och medelstora företag.

Godschalk har skrivit en handbok i hur man startar bytesringar. Han tror att de skulle kunna vara utkast till ett nytt ekonomiskt system för hela samhället.

Eftersom de alternativa valutasystemen är räntefria och slutna slipper inga pengar ut. Därmed skulle vi slippa kreditkriser, menar Godschalk. Men än så länge är bytesringarna bara experiment.

– De är begränsade till privatpersoner och för små för att göra skillnad. Effekterna är sociala snarare än ekonomiska.

Trenden med bytesringar började på 80-talet i Kanada, spreds till Storbritannien och vidare till kontinenten tio år senare.

Enligt Karin Ekhammar, ordförande för Stockholms bytesring, har medlemmarna inte strömmat till i någon större utsträckning.

I Göteborgs bytesring finns 50 medlemmar men handeln dem emellan är i princip noll, berättar Viktor Jonsson, en av grundarna. De startade samtidigt med en bytesring i Kapstaden, som växte snabbt medan den i Göteborg stagnerade. Viktor Jonsson tror att en av anledningarna är skillnaden i sociala trygghetssystem.

VÄND->

– Sydafrika har inte ett lika stort välfärdssystem som Sverige och en poäng med bytesringar är att sprida risker genom att ha fler inkomstmöjligheter.

Han märkte också att många medlemmar tvekade att engagera sig eftersom de inte visste vilka skatteregler som gällde. De som stod utanför arbetsmarknaden oroade sig för att bli av med sina bidrag.

På Skatteverket har man tagit ett så kallat rättsligt ställningstagande som inte gynnar bytesringar.

– Byte är det samma som köp, även om det inte handlar om kontanter, säger Birgitta von Euler, rättsexpert på Skatteverket.

Men hon tillstår att det inte är någon enkel avvägning.

– Det finns inga regler för när vanlig hjälpsamhet går över till en tjänst där du är skattskyldig.

Även i Tyskland är förtjänst från bytesverksamhet skattepliktig. Men eftersom inkomstskatt bara tas ut på inkomster motsvarande drygt 82 000 kronor, så berörs en mindre andel än i Sverige. Här går gränsen vid drygt 17 000 kronor.

(Källa: <http://www.svd.se/nyheter/idagsidan/samhalle/byteshandel-odlar-samjan-3916097.svd>)

Ifylls av examinator:

Namn: _____

Uppgift 5: _____ poäng

Personbeteckning: _____ - _____

SVENSKA HANDELSHÖGSKOLAN

INTRÄDESPROV 8.6.2010

UPPGIFT 5 (max 10 poäng)

MODELLSVAR

Besvara alla delfrågor genom att kryssa för det korrekta alternativet. Rätt svar ger 1 poäng, fel svar -0,5 poäng och inget svar ger noll poäng.

- 1) Marginalintäkten för ett företag är
 - samma som företagets nettovinst
 - den intäkt som fås genom att sälja en produkt till (s. 46, kap. 2, 11.e upplagan)
 - den intäkt som maximerar företagets vinst

- 2) Under perfekt konkurrens agerar företaget
 - pristagare (s. 87, kap. 4, 11.e upplagan)
 - prissättare
 - i en spelsituation där de måste försöka gissa sig till konkurrentens nästa drag

- 3) Med utbudspolitik
 - en strävan att utöka företagets produktion på en viss marknad för att där pressa ner priserna
 - reformer som berör ekonomins struktur, såsom att sänka transaktionskostnader och öka rörligheten (s. 332, kap. 15, 11.e upplagan)
 - en ökning av det aggregerade utbudet genom ökade offentliga utgifter

- 4) Med hysteresis avses
 - Stigande arbetslöshet som en följd av att konsumenternas förtroende för framtiden förbättrats, och deras besparingsgrad därmed har stigit
 - En situation med både hög arbetslöshet och hög inflation
 - En situation där en hög arbetslöshet blir permanent eller långvarig (s. 110, kap. 5, 11.e upplagan)

VÄND->

- 5) Genom att fördela sina tillgångar på flera olika typer av värdepapper kan en investerare
- garantera en positiv realavkastning
 - uppnå en högre kapitaltäckning
 - sprida sina risker (s. 133, kap. 6, 11.e upplagan)
- 6) Bytesbalansen
- har ett saldo som definitionsmässigt alltid är noll, om statistiken är korrekt
 - kan vara i överskott om ett land producerar mera än det förbrukar (s. 203, kap. 9, 11.e upplagan)
 - är lika med ett lands utlandsskuld.
- 7) Företagets utbudskurva på en konkurrensutsatt marknad är
- lika med marginalkostnadskurvan över den punkt där den skär den rörliga styckkostnadskurvan (s. 85, kap. 4, 11.e upplagan)
 - lika med marginalkostnadskurvan över den punkt där den skär styckkostnadskurvan
 - lika med marginalintäkten
- 8) Då deflation råder
- minskar besparingarnas realvärde om inte räntan är lika hög som deflationens absolutvärde
 - gynnas låntagare då realvärdet på deras skulder minskar
 - är det rationellt att skjuta upp konsumtion i väntan på ännu lägre priser (s. 234, kap. 11, 11.e upplagan)
- 9) Derivatmarknaden är
- en marknad som gör det möjligt att handla med risk (s. 144, kap. 6, 11.e upplagan)
 - en marknad för handel med aktier i bolag som inte är börsnoterade
 - en marknad för handel med statsobligationer
- 10) En kartell är ineffektiv för att
- prinsnivån hålls ineffektivt låg på grund av bristande transparens bland säljare
 - de fasta kostnaderna för regleringen av kartellen är höga
 - produktionsvolymen hålls ineffektivt låg på grund av kartellens gemensamma vinstmaximering (s. 94-96, kap. 4, 11.e upplagan)

Ifylls av examinator:

Namn: _____

Uppgift 6: _____ poäng

Personbeteckning: _____ - _____

SVENSKA HANDELSHÖGSKOLAN

INTRÄDESPROV 8.6.2010

UPPGIFT 6 (max 10 poäng)

MODELLSVAR

Besvara alla delfrågor på uppgiftspappret i de färdiga tabellerna.

- a) Att flytta till en annan ort för att studera är ofta ett stort steg, bland allt annat nytt måste man skaffa sig någonstans att bo. Önskemålen brukar ofta vara att hitta en bostad i gott skick, centralt belägen och med en låg hyra – en ekvation som för det mesta är omöjlig att lösa. För Sofia Student är situationen ännu mer komplicerad eftersom hon ännu inte vet om hon ska börja studera i Helsingfors eller i Vasa. För att få en överblick över bostadsmarknaden i de båda städerna väljer hon slumpmässigt ut 10 studieboendestäder från vardera ort. Bostädernas månadshyror anges i tabell 1 nedan.

Tabell 1. Månadshyror

Bostad	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Helsingfors	640	503	665	431	665	442	532	730	552	490
Vasa	341	462	392	516	462	329	417	359	490	490

Tabellen ger en bild av situationen men för en fördjupad analys kan det vara bra att beräkna observationernas genomsnitt. Beräkna typvärde, median och aritmetiskt medelvärde för månadshyrorna i Helsingfors. Gör sedan samma beräkningar också för Vasas del. Fyll i ditt svar på följande sida. (6 poäng)

UTRÄCKNINGAR:

a) Helsingfors

typvärde = det vanligaste värdet = 665

median = medeltalet av mittobservationerna efter att materialet ordnats i storleksordning

$$= \frac{552+532}{2} = 542$$

$$\text{medelvärde} = \frac{640+503+\dots+490}{10} = 565$$

Vasa

typvärde = 462 och 490

$$\text{median} = \frac{462+417}{2} = 439,5$$

$$\text{medelvärde} = \frac{341+462+\dots+490}{10} = 425,8$$

Svar:

	Helsingfors	Vasa
Typvärde	665	462 och 490
Median	542	439,5
Aritmetiskt medelvärde	565	425,8

- b) Eftersom de tre genomsnittsmåtten i a-fallet har olika egenskaper så finns det skillnader mellan hur bra de lämpar sig i olika sammanhang. I tabell 2 och 3 ges två datamaterial, din uppgift är att ange vilket genomsnittsmått som bäst lämpar sig för respektive material. Motivera kortfattat dina val av genomsnittsmått. (4 poäng)

Tabell 2. Bedömning av servicen vid ett hotell.

Bedömning	Frekvens
Mycket bra	22
Bra	37
Tillfredställande	18
Dålig	2

Svar: Tabell 2. Bedömning av servicen vid ett hotell.

Typvärdet eller medianen är det mest lämpliga.

Variabelns datanivå är sådan att det är omöjligt att beräkna medelvärdet.

VÄND->

Tabell 3. Månadslöner för anställda vid ett företag.

Anställd	Månadslön
Anna	3050
Göran	3630
Simo	2550
Stefan	4300
Tuulikki	12200
Veikko	3100
Örjan	3580

Svar: Tabell 3. Månadslöner för anställda vid ett företag.

Medianen är det mest lämpliga.

Alla observationer är olika så typvärde ger ingen tilläggsinformation. Medeltalet kan beräknas men eftersom en person har mycket högre lön än de övriga (fördelningen är sned) så ger det ett missvisande resultat.

Ifylls av examinator:

Namn: _____

Uppgift 7: _____ poäng

Personbeteckning: _____

SVENSKA HANDELSHÖGSKOLAN

INTRÄDESPROV 8.6.2010

UPPGIFT 7 (max 8 poäng)

MODELLSVAR

Besvara alla delfrågor på uppgiftspappret.

Ett av de mest använda indexen är konsumentprisindexet. Indexet beskriver prisutvecklingen av de varor och tjänster som finländska hushåll köper i Finland och används ofta som en allmän inflationsmätare.

- a) Förklara kortfattat hur man tolkar indextal. Du kan t.ex. utgå från konsumentprisindexet som hade värdet 108,7 i februari 2010. Indexets basår är 2005. Vilken information ger indexvärdet 108,7 om konsumentpriserna? (2 poäng)

Svar: Ett indextal innebär alltid en jämförelse med förhållandena vid basåret. Index har värdet 100 vid basåret och ett indextal på t.ex. 108,7 anger att variabeln nu har ett värde som är 108,7% av värdet vid basåret, ökningen är alltså 8,7%.

- b) Konsumentprisindexet beräknas enligt Laspeyres prisindexformel, vad innebär detta? (2 poäng)

Svar: Formeln för Laspeyres index utgår från konsumtionen vid basåret. Man beräknar vad denna konsumtion skulle kosta vid jämförelseåret och sätter detta belopp i relation till den faktiska kostnaden vid basåret.

- c) Konsumentprisindexet är i allmänhet mycket tillförlitligt men beräkningarna innehåller ändå vissa osäkerhetsmoment. I boken Praktisk statistik nämns fyra möjliga felkällor, vilka? (4 poäng)

Svar: Täckningsfel – omöjligt att få uppgifter om precis alla varugrupper.
Urvalsfel – indexet beräknas utgående från ett urval av varor och försäljningsställen.
Fel på grund av kvalitetsförändringar – svårt att bedöma skillnaden mellan en ny och en utgången vara.
Fel i vägningstal – det är inte alltid möjligt att få fram tillförlitliga och aktuella uppgifter om konsumtionen av olika varor.

LÖSNINGAR

(POÄNG: Varje moment a) – f) ger maximalt 2p var, i c) ger av delsvaren 1p vardera)

Alarik och Valdemart tänker grunda ett företag. Alarik har pengar och Valdemart är duktig. Alariks huvudsakliga insats är pengar medan Valdemart placerar mycket mindre. Hans huvudsakliga insats är affärsidén och arbetet.

Alarik lånar 40.000 euro på fem år åt det nygrundade bolaget till en årlig ränta på 5%. Dessutom betalar han in 2.000 euro eget kapital (aktiekapital). Valdemart för sin del sätter in 3.000 euro eget kapital i bolaget. De startar med 100 aktier och totalt med 45.000 euro i insatt kapital, som används till utrustning, råvaror och hyra för lokaliter.

Efter det första verksamhetsåret redovisas följande: Efter beaktande av alla intäkter och kostnader utom räntor och skatter uppvisar bolaget en vinst på 6.000 euro. Sedan räntorna dragits av är skatten 26% på den vinst som återstår. Av nettovinsten har man beslutat dela ut 80% i form av dividend. Då Alarik och Waldemart tar emot ersättningar för sina kapitalinsatser måste de beakta att privatpersoner betalar 28% i skatt på kapitalinkomster (dividender och räntor).

Besvara följande frågor utgående från det första verksamhetsåret.

- a) Vilken är bolagets avkastning på det totala insatta kapitalet?

UTRÄKNINGAR:

$$\frac{\text{operativ vinst}}{\text{totalt insatt kapital}} = \frac{6.000}{45.000} = \mathbf{13,33\%}$$

$$\text{alternativ lösning} \quad \frac{\text{operativ vinst} - \text{skatt}}{\text{totalt insatt kapital}} = \frac{6.000 - 1.040}{45.000} = \mathbf{11,02\%}$$

- b) Vilken är bolagets avkastning på det egna kapitalet?

UTRÄKNINGAR:

$$\frac{\text{nettovinst}}{\text{ eget kapital}} = \frac{\text{operativ vinst} - \text{räntor} - \text{skatter}}{\text{ eget kapital}} =$$

$$\frac{(6.000 - 5\% * 40.000) * (1 - 26\%)}{5.000} = \frac{6.000 - 2.000 - 1.040}{5.000} = \frac{2.960}{5.000} = \mathbf{59,20\%}$$

- c) Vilka är Waldemars respektive Alariks avkastningar på sina respektive insatta kapital?

UTRÄKNINGAR:

Waldemarts kapitalinkomst består endast av dividend: dividend efter skatt $(80\% * 60\% * 2.960) * 72\% = 1.022,98$

Waldemarts kapitalavkastning efter skatt: $\frac{1.022,98}{3.000} = \mathbf{34,10\%}$

Alariks kapitalinkomst består av ränta och dividend: ränta: 2.000, dividend: $80\% * 40\% * 2.960 = 947,20$

kapitalinkomst efter skatt: $(2.000 + 947,2) * 72\% = 2.121,98$

Eftersom Alarik lånat 40.000 och plaerat eget kapital 2.000 är hans totala insatta kapital 42.000

Alariks kapitalavkastning efter skatt: $\frac{2.121,98}{40.000 + 2.000} = \mathbf{5,05\%}$

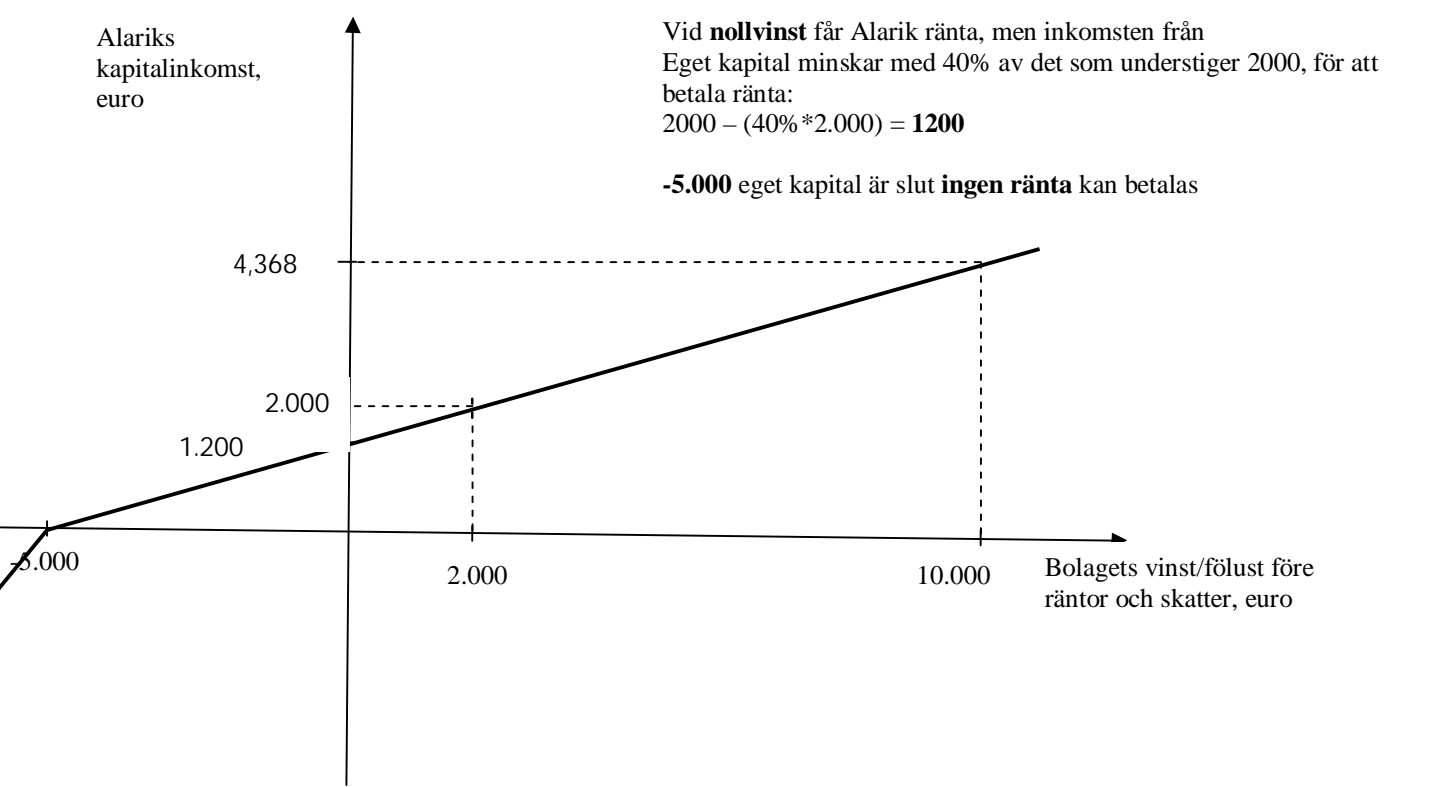
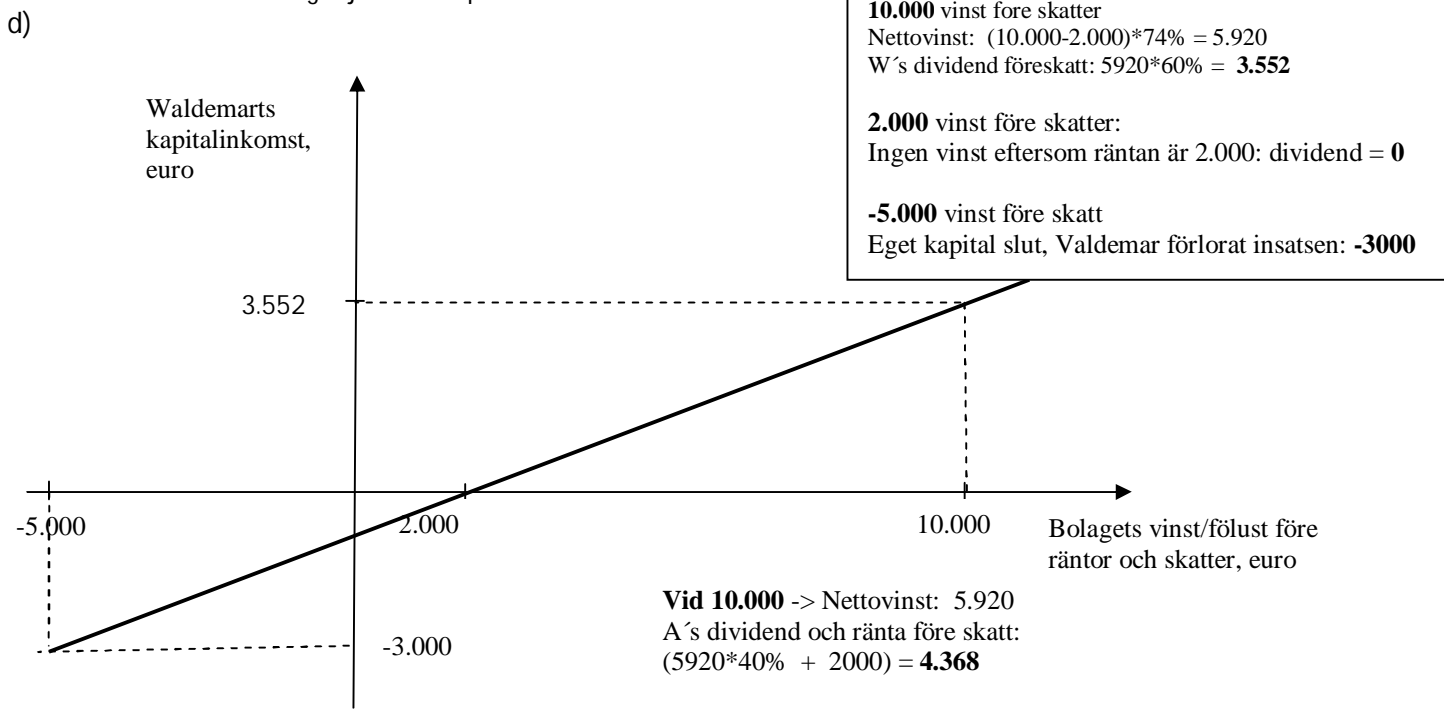
Efter det första året börjar Alarik oroa sig över fördelningen av insatskapitalet. Han inser att han inte riktigt förstår vad bolagets verksamhet går ut på och har svag insyn i bolagets verksamhet och Waldemarts förhållanden.

Alarik inser att han har mycket att förlora om lönsamheten i bolaget sjunker. I värsta fall kan ju bolaget gå i konkurs, och då går Alarik miste om sin andel av insatta aktiekapitalet och dessutom en del av sitt lån och ränta. Om lönsamheten i bolaget däremot är god så kommer Waldemart att få en större del av nettovinsten. Alarik inser att han har mycket att mer att förlora och mindre att vinna i jämförelse med Waldemart.

Hur befogad är Alariks oro? Han beslutar sig att undersöka saken genom att jämföra sin respektive Waldemarts risk-avkastningsprofil. Han bestämmer sig för att låta dig undersöka hur den personliga kapitalinkomst skulle ha varierat med lönsamheten under det första året.

För att inte krångla till analysen utgår han nu från att hela den eventuella vinsten i bolaget skulle betalas ut i dividend, och att genom att granska kapitalinkomsten före kapitalinkomstskatten.

Nedan har du två diagram där du skall rita Alariks respektive Waldemarts förmögenhetsvinst eller -förlust vid olika utfall för andra årets verksamhet. Ange själv skalan på den vertikala axeln.

Alarik är inte riktigt nöjd med strukturen funderar på hur han kunde minska på sitt lån. Att Waldemar håller majoriteten av aktierna är helt i sin ordning eftersom han står för idén och ansvarar för driften. Nu är det så att staten har gått in för att subventionera små företag i branschen, och Alarik förhandlar om att bolaget kunde betala tillbaka 30.000 euro av sitt lån genom att lyfta ett subventionerat lån på samma belopp i stället. Båda lånen, Alariks ursprungliga och det subventionerade, återbetalas i sin helhet i slutet av lånetiden. Alariks lån har fyra år kvar till återbetalning, och det subventionerade lånet löper även det på fyra år. Den årliga räntan på det subventionerade lånet är 2,5%.

- e) Hur mycket vinner bolaget i termer av nuvärde vid början av det andra verksamhetsåret om det då får lyfta det subventionerade lånet och utnyttja det till att minska på Alariks lån till bolaget? Anta att Alariks lån motsvarar marknadsräntan och att räntesatsen för beräkningen av nuvärde således är 5%.

UTRÄKNINGAR:

30.000 av det gamla lånet på 40.000 kan bytas ut mot ett lån med lägre ränta. Nuvärdet av rabatten kan räknas som skillnaden mellan två 4-åriga lån på 30.000 där den ena har räntan 5% och den andra 2,5%

$$\text{Nuvärdet av Alariks lån: } \frac{1,500}{(1+5\%)^1} + \frac{1,500}{(1+5\%)^2} + \dots + \frac{1,500 + 30.000}{(1+5\%)^4} = 30.000$$

$$\text{Nuvärdet av subv lån: } \frac{750}{(1+5\%)^1} + \frac{750}{(1+5\%)^2} + \dots + \frac{1,500 + 30.000}{(1+5\%)^4} = 27.340,54$$

$$\text{Skillnad: } 30.000 - 27.340,54 = 2.659,46$$

ALTERNATIVT: Nuvärdeskillnaden i räntekostnaderna

$$\frac{1,500-750}{(1+5\%)^1} + \dots + \frac{1,500-750}{(1+5\%)^4} = \mathbf{2.659,46} \quad \text{eller} \quad (1500 - 750) * \frac{1-(1+5\%)^{-4}}{5\%} = \mathbf{2.659,46}$$

- f) Anta nu att myndigheten som beviljar det subventionerade lånet vill strukturera låneskötseln så att de årliga låneskötselutgifterna varje år är lika stor (årlig ränta + årlig återbetalning = lika stort belopp varje år). I övrigt skulle lånet vara detsamma som tidigare; lånebeloppet 30.000 euro, lånetiden 5 år, årliga räntan på lånet 2,5%. Hur stor blir den årliga låneskötselkostnaden för detta lån?

UTRÄKNINGAR:

Lånesumman = årliga låneskötselkostnaden * nusummefaktorn

$$30.000 = X * \frac{1 - (1 + 2,5\%)^{-5}}{2,5\%} \Leftrightarrow 30.000 = X * 4,645 \Leftrightarrow X = \frac{30.000}{4,645} = \mathbf{6.457,41 \text{ euro}}$$

Alternativt med annuitetsfaktorn

Annuiteten = lånet * annuitetsfaktorn

$$X = 30.000 * \frac{2,5\%}{1 - (1 + 2,5\%)^{-5}} \Leftrightarrow X = 30.000 * 0,2152 = \mathbf{6.457,41 \text{ euro}}$$

SVAR: _____ euro